

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดการการผลิตสับปะรดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต
ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต
ชื่อและนามสกุล นางนภัสนันท์ ชุมพรพันธุ์
แขนงวิชา การจัดการการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. หฤष्ณี ภัทรคิลก
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. นิพนธ์ เอี่ยมสุภาษิต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. หฤष्ณี ภัทรคิลก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การจัดการการผลิตสับปะรดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ตำบลเทพกระษัตรี
อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ผู้วิจัย นางนภัสนันท์ ชุมพรพันธุ์ รหัสนักศึกษา 2539000105

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. หฤทัย ภัทรดิลก (2) รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการผลิตสับปะรดภูเก็ตของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต และ 2) วิเคราะห์การจัดการการผลิตสับปะรดภูเก็ตของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากประชากร ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตในตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 20 ราย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษากระบวนการผลิต และการสัมมนาแบบมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระหว่างสมาชิก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรวม 15 คน เพื่อศึกษาปัญหาและค้นหาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดการการผลิตสับปะรด จากนั้นนำข้อมูลด้านกระบวนการผลิตมาวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ นำผลการวิเคราะห์ประมวลร่วมกับผลการสัมมนาแบบมีส่วนร่วมเสนอเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการการผลิตสับปะรดภูเก็ต

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตสอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการ ในด้านการกำหนดระยะปลูก วิธีการปลูก การควบคุมวัชพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การบังคับออกดอก และการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต สำหรับประเด็นที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตปฏิบัติต่างจากคำแนะนำทางวิชาการ ได้แก่ การเตรียมแปลงปลูก การเตรียมหน่อพันธุ์ การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดโรคและแมลง และการจดบันทึกข้อมูล ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถเก็บผลผลิตได้เฉลี่ย 4,301.92 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ย 40,196.88 บาทต่อไร่ 2) จากการวิเคราะห์การจัดการการผลิตสับปะรดภูเก็ต พบว่า (1) วางแผนการผลิตไม่สอดคล้องกับการตลาด ทำให้จำหน่ายผลผลิตได้ราคาต่ำ (2) ใส่ปุ๋ยในอัตราสูงกว่าคำแนะนำ (116.25 กิโลกรัมต่อไร่) และ (3) ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงผิดประเภท (ใช้ไดยูรอนในการกำจัดโรคและแมลง) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ดังนี้ (1) วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับการตลาด (2) คัดหน่อพันธุ์ที่ใกล้เคียงและปลอดโรค (3) ลดอัตราและจำนวนครั้งในการใส่ปุ๋ย (4) เพิ่มความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันโรคยอดเน่าต้นเน่า โรคผลแกน รวมถึงสารเคมีป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย เพลี้ยไฟ และไร และ (5) ให้ความสำคัญและใส่ใจในการจดบันทึกข้อมูล

คำสำคัญ สับปะรดภูเก็ต การจัดการการผลิตสับปะรดภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

Thesis title: Pineapple Production Management of Phuket Pineapple Grower Community Enterprise in Thepkasattri Sub-district, Thalang District, Phuket Province

Researcher: Mrs. Napatsanun Chumpornpun; **ID:** 2539000105;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Resources Management);

Thesis advisors: (1) Dr. Harissadee Pattaradilok, Associate Professor;

(2) Dr. Achara Chittaladakorn, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The research objectives were 1) to study the Phuket pineapple production processes used by the members of the community enterprise group, and 2) to analyze the Phuket pineapple production management of the members of the community enterprise group in Thepkasattri Sub-District, Thalang District, Phuket Province.

The research was operated by collecting information from the people who were the members of a community enterprise group of 'Phuket' cultivar pineapple growers in Thepkasattri Sub-District, Thalang District, Phuket Province, total 20 persons, by using interviews for collecting information about their production processes. The group's development methods were then synthesized through a participatory seminar via Focus Group technique between members and relevant staff (15 persons). After that, the received information was analyzed by comparison with the academic suggestions to find development methods of pineapple production management by the members of the community enterprise group.

The research results 1) indicated that pineapple production processes used by the members of the community enterprise group of Phuket pineapple growers in Phuket conformed to the academic suggestions in the parts of the planting time schedule, planting instructions, weed control, flowering induction, and pest control, as well as post-harvest practices. The operations used by the members of the community enterprise group did not conform to the academic suggestions in the parts of planting preparation, slip preparation, fertilizing, disease control and prevention, insect control and prevention as well as information recording. Nevertheless, the members of the community enterprise group could harvest on average 4,301.92 kg per rai (1 rai=1,600 m²) and had average income of 40,196.88 baht per rai. 2) Therefore, the proper development methods of pineapple production management by the members of the community enterprise group of Phuket pineapple growers should be conducted as follows: (1) plan the planting schedule to match market demand, (2) select nearby disease-free slips or other propagules of uniform size, (3) reduce the rate and frequency of fertilizing, (4) increase knowledge and understanding about the use of chemicals to prevent treetop and core rotting disease, stunted fruit disease including the chemicals for control and prevention of mealy bugs, scale insect, thrips and mites, and finally, (5) give priority and attention to information recording.

Keywords: Phuket Pineapple, Phuket Pineapple Production Management, Phuket Province

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. หฤष्ณี ภัทรคิลก และ รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตาม ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ รวมทั้ง อาจารย์ ดร. นิพนธ์ เอี่ยมสุภามิต ประธานกรรมการที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อความรู้อันมีค่าและมุมมองอันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดภูเก็ตให้ความช่วยเหลือแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล รวมถึงเกษตรกรสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างดี ทำให้การเก็บข้อมูลนั้นสามารถผ่านลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง แขนงวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

นภัสนันท์ ชุมพรพันธุ์

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	3
แนวคิดการจัดการการผลิตพืช	3
สภาพทั่วไปทางการเกษตรของจังหวัดภูเก็ต	11
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด	17
การจัดการการผลิตสับปะรดภูเก็ต	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 การจัดการการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	42
1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	42
1.2 กระบวนการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1.3 ปัญหาการจัดการการผลิตสับปะรดและการแก้ไขปัญหา	85
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต และข้อเสนอแนะ	89
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	124
สรุปการวิจัย	124
อภิปรายผล	128
ข้อเสนอแนะ	130
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก	136
ก แบบสัมภาษณ์	137
ประวัติผู้วิจัย	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ข้อมูลด้านการปกครองท้องที่ จังหวัดภูเก็ต..... 12
ตารางที่ 2.2	จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรกรรมในปี พ.ศ. 2555 จังหวัดภูเก็ต..... 13
ตารางที่ 2.3	จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรกรรมในปี พ.ศ. 2555 ในเขตอำเภอเมืองภูเก็ต..... 13
ตารางที่ 2.4	จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรกรรมในปี พ.ศ. 2555 ในเขตอำเภอกะทู้..... 14
ตารางที่ 2.5	จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรกรรมในปี พ.ศ. 2555 ในเขตอำเภอถลาง..... 14
ตารางที่ 2.6	ลักษณะและสมบัติดินชุดที่ 26..... 16
ตารางที่ 2.7	ลักษณะและสมบัติดินชุดที่ 34..... 16
ตารางที่ 2.8	ความสำคัญของน้ำต่อระยะต่าง ๆ ในการเจริญเติบโตของสับปะรด..... 23
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน..... 43
ตารางที่ 4.2	สภาพพื้นที่ปลูกสับปะรด..... 46
ตารางที่ 4.3	พันธุ์สับปะรด..... 48
ตารางที่ 4.4	การเตรียมดินปลูกสับปะรด..... 49
ตารางที่ 4.5	การปลูกสับปะรด..... 51
ตารางที่ 4.6	การให้น้ำ..... 52
ตารางที่ 4.7	การใส่ปุ๋ยสับปะรด..... 53
ตารางที่ 4.8	การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 1..... 55
ตารางที่ 4.9	การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 2..... 58
ตารางที่ 4.10	การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 3..... 60
ตารางที่ 4.11	การใส่ปุ๋ยเคมีหลังบังคับปักออกดอก..... 62
ตารางที่ 4.12	การบังคับการออกดอก..... 66
ตารางที่ 4.13	การป้องกันกำจัดโรค..... 69
ตารางที่ 4.14	การป้องกันกำจัดแมลง..... 71
ตารางที่ 4.15	การป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรู..... 73
ตารางที่ 4.16	การควบคุมวัชพืชก่อนปลูก..... 74
ตารางที่ 4.17	การควบคุมวัชพืชหลังปลูก..... 77
ตารางที่ 4.18	การเก็บเกี่ยว..... 79
ตารางที่ 4.19	การคัดเกรดสับปะรด..... 80

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 การจำหน่าย.....	82
ตารางที่ 4.21 การบันทึกข้อมูล.....	85
ตารางที่ 4.22 ปัญหาการจัดการการผลิตสับประรด.....	86
ตารางที่ 4.23 การแก้ไขการจัดการการผลิตสับประรด.....	88
ตารางที่ 4.24 สภาพพื้นที่ปลูกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	90
ตารางที่ 4.25 สภาพดินของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	90
ตารางที่ 4.26 วิธีการเตรียมดินของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	91
ตารางที่ 4.27 การใส่ปุ๋ยรองพื้นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	92
ตารางที่ 4.28 การเลือกใช้หน่อพันธุ์สับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	93
ตารางที่ 4.29 การคัดขนาดหน่อพันธุ์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	94
ตารางที่ 4.30 การหุบหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีก่อนปลูกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ.....	94
ตารางที่ 4.31 การปลูกต้นพันธุ์สับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	95
ตารางที่ 4.32 จำนวนต้นต่อไร่ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	96
ตารางที่ 4.33 วิธีการปลูกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	97
ตารางที่ 4.34 การให้น้ำสับประรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.35 การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับออกดอก ครั้งที่ 1 ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	99
ตารางที่ 4.36 การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับออกดอก ครั้งที่ 2 ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	101
ตารางที่ 4.37 การใส่ปุ๋ยก่อนบังคับออกดอก ครั้งที่ 3 ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	102
ตารางที่ 4.38 การใส่ปุ๋ยหลังบังคับออกดอกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ	104
ตารางที่ 4.39 อายุสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ	105
ตารางที่ 4.40 สารที่ใช้และวิธีการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ	106
ตารางที่ 4.41 โรคยอดเน่าต้นเน่าในแปลงสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	107
ตารางที่ 4.42 โรคผลแกนในแปลงสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ	109
ตารางที่ 4.43 การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชในแปลงสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	110
ตารางที่ 4.44 การป้องกันกำจัดสัตว์ศัตรูพืชในแปลงสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	114
ตารางที่ 4.45 การป้องกันกำจัดวัชพืชในแปลงสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	115
ตารางที่ 4.46 การนับอายุหลังใช้สารบังคับออกดอกของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ	117
ตารางที่ 4.47 วิธีการเก็บเกี่ยวผลสัปดาห์ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.48 การจำหน่ายของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ คำแนะนำทางวิชาการ.....	118
ตารางที่ 4.49 การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกสับปะรดของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เปรียบเทียบกับคำแนะนำทางวิชาการ.....	119
ตารางที่ 4.50 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการการผลิตสับปะรด (จากการทำสัมมนากลุ่ม).....	120

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2.1	ลักษณะส่วนต่าง ๆ ของสัปปะรด	หน้า
		18

